

Projekto finišas Portugalijoje

Hamletas klausė: būti ar nebūti? Mokytojai kartais klausia: dalyvauti ar nedalyvauti „Erasmus“ projektuose. Mes sakome – dalyvauti. Tai nepakartojama patirtis ir mokiniams, ir mokytojams.

Juliaus Janonio gimnazijos mokytojai ir mokiniai dalyvauja projektuose ne pirmi metai. Ką tik baigėsi kiek ilgiau dėl pandemijos užtrukęs Europos Sąjungos finansuojamos programos „Erasmus+“ mokyklų mainų partnerystės projektas „More Participatory Democracy, More Active Citizenship“ (Daugiau atstovaujamos demokratijos, daugiau aktyvaus pilietiškumo). 2022 m. gegužės 9–14 dienomis Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos 7 gimnazistės, lydimos mokytojų Kristinos Murauskienės ir Vilijos Šlivinskaitės, dalyvavo baigiamajame projekte susitikime Portugalijoje, Vila Nova de Famalikauno mieste, Agrupamento de Escolas Camilo Castelo Branco mokykloje.

Paskutinis šio projekto mobilumas prasidėjo gegužės 9 d. Mokinės apsigyveno portugalų mokinių šeimose, vėliau susitiko su draugais iš Ispanijos IES URBI BHI mokyklos. Portugalų mokiniai, vadovaujami istorijos mokytojos ir projekto koordinadorės Elisos Costa, mums ir mūsų partneriams ispanams surengė ekskursiją Vila Nova de Famalikauno mieste, kurios metu supažindino su miesto istorija, parodė ir papasakojo apie žymiausias miesto lankytinas vietas.

Ankstų kitos dienos rytą išvykome į Portugalijos sostinę Lisaboną. Labai įdomus buvo apsilankymas Portugalijos prezidentūros muziejuje, kur susipažinome su šalies istorija, portugalų kova prieš diktatūrą ir demokratijos pergalę šalyje, svarbiausiais šalies pasiekimais. Pasirodo, piešti prezidentų portretai daug atskleidžia apie jų valdymo laiką, pažiūras, net būdo savybes.

Aplankėme dar vieną įdomų objektą – Lisabonos policijos muziejų. Gidė su užsidegimu pasakojo apie policijos istoriją. Ypač daug dėmesio buvo skirta Gvazdikų revoliucijos (1974-04-25) eigai, rezultatams, piliečių aktyvumui, supažindino su unikaliais tų įvykių šaltiniais. Ši revoliucija labai svarbi portugalams, nes tai diktatūrinio valdymo pabaiga. Iš muziejaus balkono atsivėrė nuostabi Lisabonos panorama.

Gražiame Eduardo VII parke turėjome neužmirštamą pikniką, kurį surengė šeimnininkai. Papietavę aplankėme Šv. Jeronimo vienuolyną ir Šv. Jurgio pilį.

Visa kita diena buvo skirta įvairioms projekto veikloms Camilo Castelo Branco mokykloje. Mokyklos direktoriaus C. Teixeira pasveikino projekto dalyvius, linkėjo produktyvaus darbo, gerų išpūdžių ir naujų patirčių. Ispanijos, Lietuvos, Portugalijos mokiniai pristatė savo parengtus pranešimus, kuriuose atspindėjo mokyklų, miestų savivaldybių politikos kryptis, ugdančią stiprinant jaunųjų pilietinį aktyvumą.

Po pietų vyko debatai, mokiniai buvo pasiskirstę į 10 komandų, kuriose ir gynė 5 skirtingas pozicijas aktualiais Europai politiniais klausimais – Europos politika Rusijos invazijos į Ukrainą atžvilgiu, socialinė žiniasklaida, žmogaus ir pilietinės teisės Europos šalyse ir pan. Apginti savo poziciją, atsakyti į oponentų klausimus, pasirodo, nebuvo lengva, teko pasitelkti anksčiau įgytas žinias, suformuotus debatavimo įgūdžius. Po sunkaus darbo mokinių ir mokytojų laukė portugalų siurprizas – smagi šokių pamoka.

Labai svarbi projektų mobilumų dalis yra susipažinti su kultūrinio ir istorinio šalies paveldu. Tokią progą turėjome aplankydami du netoli esančius miestus – Gimarainsą ir Bragą. Gimarainsas yra svarbus Portugalijos istorijai. Jame gimė pirmasis jos karalius Alfonsas Henrikas, taip pat čia prasidėjo kovos už Portugalijos nepriklausomybę. Aplankėme pilį, XV a. Paco dos Duques de Braganca karališkąją rezidenciją, pasigrožėjome unikalaus senamiesčio vaizdais. Mokytojas Sergio Martins mus supažindino su Bom Jesus vienuolynu, jo parku, įspūdingais laiptais ir fontanais. Pamatėme nuostabių vaizdus, patyrėme neapsakomų įspūdžių.

Vakare turėjome smagią vakaronę, kurioje dalyvavo visi į projektą įsitraukę mokiniai, jų tėvai ir mokytojai. Buvo labai įdomu ir smalsu ragauti portugalų valgius, Vila

Nova de Famalikauno miesto tautinių šokių kolektyvas linksmino ir mokė tautinių šokių.

Paskutinė darbinė diena vyko mokykloje. Mokiniai aptarė projekto veiklas, jų metu sukurtus produktus, priėmė rezoliuciją dėl jaunųjų pilietiškumo ugdymo, kūrė aktyvaus pilietiškumo modelį. Taip pat visi pastebėjo, kad vienas aktyvus bendruomenės narys nėra pajėgus sukurti teigiamo poveikio – būtina veikti kartu.

Oficiali mobilumo pabaiga buvo, kai projekto koordinadorė Elisa Costa apibendrino veiklas ir kartu su mokyklos direktoriumi įteikė sertifikatus. Po pietų vykome į Porto miestą, kuriame aplankėme senamiestį, ypatingąją Porto geležinkelio stotį, pasiplaukiojome Duero upe ir su ašaromis akyse išlydėjome projekto partnerius išpanus.

Šeštadienis – išvykimo diena. Portugalų mokytojai surengė išvyką prie Atlanto vandenyno. Aplankėme pakrantės miestą Vilą do Kondė. Pajutome tą laisvės jausmą vandenyno pakrantėje, apie kurį yra rašęs E. M. Remarkas... Raguome vietinius saldumynus, pirkome suvenyrus ir vakare išskridome namo. Oro uoste išsiskyrimas buvo sunkus – verkė mokiniai, mokinių tėvai, mokytojai, bet viltis vėl susitikti ramino.

Grįžus namo turėjome dar vieną gražų renginį – viso projekto apibendrinimą. Susirinko beveik visi Juliaus Janonio gimnazijos mokiniai, dalyvavę įvairiose projekto veiklose per trejus metus. Trūko tik tų mokinių, kurie jau tapo studentais ir atvykti negalėjo. Renginio metu buvo pristatyti apklausa apie dalyvavimą projekte rezultatai. Visi mokiniai sakė, kas projek-

tas davė labai daug gero – tobulino bendravimo (ypač anglų kalba) ir bendradarbiavimo įgūdžius, gilino supratimą ir suvokimą apie Europos Sąjungos institucijas, jų veiklą, demokratijos svarbą šiuolaikinėje visuomenėje, jaunimo įsitraukimą į demokratijos stiprinimą.

Vaikai džiaugėsi galimybe apsilankyti ES institucijose Briuselyje ir Strasbūre bei Ispanijos ir Portugalijos mokyklose. Visi dalyviai dar kartą įsitikinome, kad nors valstybės, tautos, kultūros yra skirtingos, bet mus vienija Europa ir bendras noras ir pastangos kurti geresnį pasaulį, kuriame vis galime draugiškai gyventi ir suprasti vieni kitus, nors kalbame skirtingomis kalbomis.

Projektas baigėsi, bet patirtos emocijos, išgyvenimai, įgyti gebėjimai ir kompetencijos, sustiprino ryšą veikti kartu, siekti aktyvaus pilietiškumo. Didžiuojamės, kad nepaisant pandemijos sukeltų problemų įvykdėme projekte suplanuotas veiklas, išvykome į visus mobilumus, suradome draugų. Projektas suteikė daug patirčių, žinių ir džiaugsmo mūsų mokiniams. Ačiū RASMUS+ už galimybę dalyvauti projektuose ir mokytis kitaip.

Vilija Šlivinskaitė, projekto dalyvė, gimnazijos anglų kalbos mokytoja

Užs. Nr. 511356

Daugiabučių modernizacijos naudų spektras

Gyventojų tarpe pagrindinė priežastis, motyvuojanti renovuoti savo daugiabutį, yra šilumos energijos sutaupymai. Ji darosi vis aktualesnė, kasmet augant šildymo kainoms. Tačiau Aplinkos projektų valdymo agentūra (APVA) ragina gyventojus nepamiršti ir apie kitas modernizacijos naudas.

Lietuvoje gausu energetiškai neefektyvių, pasenusių daugiabučių, kurie pastatyti dar iki 1993 m. Jų gyventojai susiduria su įvairiomis problemomis – nuo nesandarių sienų, pro kurias švilpia vėjai, iki kiauro stogo. Visas jas kompleksškai išspręsti, pasinaudojant valstybės parama, padeda renovacija.

„Dažnai gyventojai vengia imtis daugiabučio atnaujinimo iš pagrindų – parengto investicijų plano suma juos išgąsdina, todėl nusprendžia viską daryti „paprasciau“ – atnaujinti tik konkrečią problemą, pavyzdžiui, keisti stogą. Visgi, atnaujinus vieną probleminę vietą, dažnai atsiranda antra, trečia ir taip – be galo. Daugelis žmonių nepagalvoja, kad sudėjus pinigų, kuriuos skyrė smulkiems remontams kasmet, galiausiai jie sumokėjo panašiai, kiek būtų išleidę daugiabučio renovacijai, kuri iškart išspręstų visas problemas“, – pasakoja APVA Pastatų energinio taupumo departamento patarėja Gintarė Burbienė.

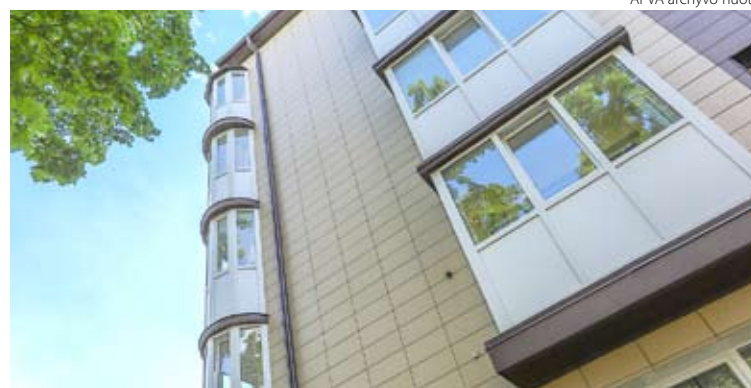
Mažiau išlaidų, daugiau komforto

Įgyvendinus daugiabučio renovacijos darbus – apšiltinus sienas ir stogą, pakeitus langus bei atnaujinus šildymo sistemas – sutaupoma 50-70 proc. šiluminės energijos. Todėl gyventojai sutaupo reikšmingą sumą išlaidoms už šildymą ir šiomis lėšomis dažnu atveju gali kompensuoti paskolą už namo modernizaciją.

Anot G. Burbienės, bet koks daugiabučio atnaujinimas veda prie geresnių būsto energinio efektyvumo rezultatų. Apšiltinus daugiabutį ir atnaujinus šildymo sistemą, temperatūra bute tampa komfortiškesnė, dažnai ją galite reguliuoti pagal individualius poreikius. O įsirengus, pavyzdžiui, mechaninę vėdinimo sistemą – rekuperatorių – užtikrinsite, kad oras patalpose visuomet bus šviežias ir jums nebereikės atidarinėti langų – tai ypač aktualu žiemą.

Patogesnės gyvenimo sąlygos

Sunkiau pastebima, tačiau labai svarbi renovacijos nauda – pagerėję gyvenimo sąlygos. Atnaujinus daugiabutį gyventojai gali džiaugtis komfortiška temperatūra ir švriu oru butuose,

Daugiabučių renovacija Lietuvoje.

gražiomis laiptinėmis bei sutvarkyta aplinka.

„Pastaruoju metu vis labiau populiarėja savivaldybių rengiamos kompleksinės kvartalų renovacijos programos, kurių metu sutvarkomi ne tik pastatai, bet ir jų aplinka – kiemai, gatvės, viešųjų erdvių apšvietimas, poilsio zonos. Tvarkant ne pavienius namus, bet kvartalus, jų veidas visiškai pasikeičia – atgyja, žmonės daugiau laiko nori leisti prie namų, malonioje ir gražioje aplinkoje, bendraudami su kaimynais, nes renovacija juos suvienija“, – pasakoja G. Burbienė.

Klimato krizės mažinimas

Atnaujinti daugiabučiai namai reikšmingai prisideda prie gamtos išteklių saugojimo bei švaresnio oro. Skaičiuojama, kad kasmet dėl renovacijos į aplinką išmetama 160 tūkst. tonų mažiau CO2. Dar labiau prisidėti prie aplinkosaugos galima įsirengiant alternatyvius energijos šaltinius.

„Paprasčiausios energinį efektyvumą didinančios priemonės prisideda prie aplinkai kenksmingų dujų mažinimo, tačiau daugiabučių renovuojantys gyventojai, įsirengę terminius saulės kolektorius, fotovoltinę saulės modulių jėgainę ar geotermišką šildymą, vis labiau tausoja aplinką, nes šie ištekliai energiją gamina neteirdami aplinkos“, – teigia Pastatų energinio taupumo departamento patarėja.

Daugiau informacijos apie Daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo) programą galite rasti: www.betalt.lt arba telefonu 8 614 99699.

Užs. Nr. 511392

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos
Aplinkos projektų valdymo agentūra

